

Dinsdag 1 augustus 1916 – ochtendeditie

Belgische scholen.

De plechtige uitdeling van prijzen aan de leerlingen van de middelbare en de beide lagere Belgische scholen hier ter stede, heeft gisterenmiddag in het Nut plaats gehad, waarvan de grote zaal door ongeveer 480 Belgische kinderen, waaronder 250 schipperskinderen, met hun onderwijzeressen en onderwijzers, ouders en belangstellenden, geheel gevuld was.

Senator M. A. Hermans-Ausloos, uit Leuven, voorzitter van het Belgische comité, hield een vaderlandslievende toespraak, waarna de kinderen de Brabançonne zongen, die door alle aanwezigen staande werd aangehoord.

Onder leiding van een onderwijzeres of een onderwijzer zongen verschillende groepen jongens en meisjes een viertal liederen; een pittig klein meisje en twee knapen oogstten elk veel bijval met het zeggen van een gedicht.

Daarna had de uitdeling van de prijzen plaats. Van elke klas werden voor elk vak de namen gelezen van de kinderen, die daarin hebben uitgemunt. Dan volgde de uitslag van het geheel, en dan kwamen de kleuters en de groteren hun prijzen in ontvangst nemen op het podium, uit de handen van de officiële personen.

De heer Hermans, pater Temmermans, de aalmoezenier van de Belgische kolonie hier ter stede, die welhaast al die rappe kinderen bij hun voornamen schijnt te kennen, de heer R. van Loo, president van de Belgische scholen, de heer van Yperen, van hier, gedelegeerde van het centraal comité, en enige anderen, overhandigden de kinderen hun prijzen – allen bestaande uit boekwerken. De gelukkige winners kregen daarbij een hand, een gelukwens, een vriendelijk

woord, en danig in hun schik stapten ze terug naar hun plaats. En bij iedere eerste prijswinner klonken de eerste regels van de Brabançonne en stonden allen van hun zitplaatsen op.

Na de prijsuitdeling hield de heer van Loo een toespraak, waarin hij wees op de toeneming van het aantal leerlingen aan de Belgische scholen, en waarin hij allen opwekte, voor alles Belgen te zijn en te blijven.

Ten slotte sprak de heer van Yperen over de geest van hoop en geloof in de toekomst, die hem in het gehoorde het sterkst had getroffen.

Het wekelijks Belgisch communiqué van 22 tot 29 juli luidt:

Gedurende de afgelopen week zijn bijna geen hevige artilleriegevechten op het Belgische front voorgevallen. De vijand heeft onze vooruitgeschoven posten vrij zwak geschoten, evenals de puinhopen van Ramskapelle en Noordschote.

Onze batterijen hebben de Duitse batterijen met succes beantwoord en een vernielend vuur op enige daarvan gericht. De hevigheid van het vuur was belangrijk groter in het vak van Steenstrate-Boezinge, waar onze zware batterijen en ons loopgraafgeschut de vijandelijke verdedigingswerken doeltreffend hebben beschoten.

Dinsdag 1 augustus 1916 – avondeditie

De volksvoeding te Gent en te Antwerpen.

Men meldt ons van Belgische zijde:

De Gentse afdeling van het Nationaal Hulp- en Voedingscomité, onder leiding van de socialistische volksvertegenwoordiger Anseele, heeft de kwestie der volksvoeding op kranige wijze aangepakt.

Voor de 13.000 huisgezinnen van werklozen van alle aard en allerlei opinie heeft het nationaal comité, met hulp van het stadsbestuur, één grote gaarkeuken ingericht. Tot voor enkele dagen zorgden eenentwintig grote keukens voor de voeding der tienduizenden mannen, vrouwen en kinderen. Die keukens waren gevestigd in de verschillende volksbuurten. Er was echter te veel onderscheid in wat die verschillende keukens opleverden. Nu is men ertoe overgegaan om deze gehele dienst der openbare volksvoeding samen te brengen in één enorme keukeninrichting, die te zorgen heeft voor het dagelijks voedsel van een vijfde gedeelte der gehele stadsbevolking. Het is een installatie van geweldige afmetingen en voorzien van de nieuwste wetenschappelijke verbeteringen op dit gebied. Het koken gebeurt met elektrische verwarming. Het spoelen, het hakken, het zeven, het vermengen, alles gebeurt met elektrische drijfkracht. Wanneer het eten klaar is wordt het met de grootste spoed vervoerd naar de eenentwintig lokalen in de volksbuurten, waar de ondersteunde huisgezinnen hun portie komen halen. Wat er door die 13.000 huisgezinnen per maaltijd wordt verbruikt lijkt fantastisch: 200 kg rundvlees, 200 kg spek, 1300 kg aardappelen, 650 kg kool, 300 kg selderij, 125 kg meelstoffen, 75 kg uien, 100 kg zout.

Eveneens te Antwerpen wordt het volksvoedsel verschaft door het Nationaal Comité voor Hulp en Voeding, met medewerking van het stadsbestuur. Daar zorgt men in de eerste plaats voor een gezonde voeding van de kinderen.

Dienstplichtige Belgen.

Onze correspondent te Havre heeft ons onlangs de voornaamste bepalingen geseind uit de Belgische besluitwet, waarbij een aantal Belgen onder de wapens geroepen worden. In het verslag, waarvan de Belgische ministers van oorlog, justitie en binnenlandse zaken de besluitwet bij de aanbieding aan koning Albert der Belgen vergezeld laat gaan, zeggen zij het volgende:

Onder de daden van soevereiniteit welke de regering tot plicht heeft aan uwe majesteit voor te stellen, zijn voorzeker de gewichtigste, in deze tragische omstandigheden welke ons land doorworstelt, diegene die betrekking hebben op het aanwerven van het leger.

Sinds lang reeds hebben de regeringen der volkeren die voor de bevrijding van ons grondgebied strijden, edelmoedig verklaard dat België, door zijn heldhaftige weerstand aan de overweldiger meer dan zijn plicht gedaan heeft, doch de regering is van oordeel dat de plicht der Belgen jegens hun vaderland de laatste opofferingen eist.

Ook heeft zij niet geaarzeld, niettegenstaande de ongelijkheid van behandeling welke er voor onze landgenoten uit voortvloeit, aan uwe majesteit voor te stellen verschillende oproepen te richten tot degenen die naar den vreemde uitgeweken zijn en tot degenen die niet in het door de vijand bezette gedeelte van het Belgisch grondgebied verblijven. Zo kon zij de verliezen herstellen welke door het Belgisch leger ondergaan zijn, de nodige getalsterkte ervan handhaven en het zelfs versterken.

Zij heeft achtereenvolgens en bij voorbaat de militielichtingen van 1914, 1915, 1916 en 1917 opgeroepen. Zij heeft zekere klassen van mannen onder de wapens geroepen welke de vroegere wetten van alle militaire verplichtingen ontslagen hadden. Zij heeft een vaderlandse oproep gedaan tot al de mannen van goede wil door zich

vooral en dringend te richten tot de jonggezellen van minder dan 30 jaar.

De langdurigheid van de oorlog verplicht de regering haar toevlucht te nemen tot de laatste krachten door al de weerbare mannen, welke nog geen deel uitmaken van het leger, tot de dienst van het vaderland op te roepen.

De nieuwe oproep welke wij aan uwe majesteit voorstellen strekt zich uit over al de Belgen van minder dan 40 jaar, welke zich niet onder de macht van de vijand bevinden.

Het aanwerven van deze laatste reserve is een ingewikkeld en kies werk.

Uitgaande van de grondgedachte dat geen enkele Belg een nutteloze dienaar voor het lijdende volk mag zijn, heeft de regering tot plicht al de krachten waarover ze nog kan beschikken, met het grootste doorzicht te benuttigen en zonder overbodige opofferingen op te leggen aan geen enkele klasse van burgers.

De moderne wijze van oorlogvoeren kent iedere dag meer belang toe aan de takken van oorlogsnijverheid, aan de diensten of ondernemingen van algemeen belang, welke onontbeerlijke hulpmiddelen zijn voor de legers. Niets zou minder overeenkomen met een staatkunde, die op verstandige wijze rekening houdt met de werkelijkheid, en met de wel begrepen belangen van het vaderland, dan de arbeiders, die hun werkzaamheid en hun ondervinding aan die diensten en takken van nijverheid wijden, aan deze te onttrekken om hen aan een laattijdige en eenvormige militaire opleiding te onderwerpen.

Teneinde aldus het nuttigste gebruik te maken van al de krachten en aan eenieder de vaderlandse taak toe te wijzen welke hij op de meest

geschikte wijze kan vervullen, stelt de regering aan uwe majesteit voor gemengde rechtbanken, samengesteld uit militairen welke zowel behoren tot het veldleger als tot het bestuur der oorlogsnijverheid en uit bijzonder bevoegde burgerlijke leden, te laten beslissen welke arbeiders, ten minste tijdelijk, voorwaardelijk moeten gehandhaafd worden in de diensten of nijverheden van algemeen belang.

Deze voorafgaande schifting, welke tegelijkertijd voortgezet wordt met de wervingsverrichtingen, zal deze merklijk verlichten. De twee handelswijzen zullen door hun gelijktijdige aanwending de aanvullingsreserves, welke onontbeerlijk zijn voor ons leger, spoedig ter beschikking stellen van de militaire overheden.

De rekruten zullen, met het oog op hun ouderdom en hun familietoestand, in de verschillende wapens en de verschillende diensten van het leger gerangschikt worden, evenals in zeven verschillende groepen, welke achtereenvolgens of gelijktijdig onder de wapens zullen geroepen worden.

In de laatste groep, welke ten vroegste vier maanden na de uitvaardiging van de besluitwet zal mogen opgeroepen worden, zullen de mannen geplaatst worden, waarvan het onmiddellijk onder de wapens roepen, wegens een uitzonderingstoestand, noodlottige gevolgen zou hebben voor hun familie of hun zaken. Deze bepaling, evenals al degene welke betrekking hebben op het rangschikken der rekruten in verschillende groepen, is overgenomen uit de Engelse wet die van alle verplichtingen vrijstelt de tot de dienst opgeroepen mannen welke in die pijnlijke toestand verkeren.

De bepalingen betreffende het uitstel zijn ingegeven door de in Frankrijk en in Groot-Brittannië in zwang zijnde wetgeving en bestuurlijke rechtspleging.

De gewichtige stonden welke wij thans beleven wettigen de strenge strafbepalingen die de door het besluitwet opgelegde verplichtingen bekrachtigen.

Zekere overtredingen zullen door de wervingscommissies beoordeeld worden op het oogenblik zelfs als zij, die er zich aan schuldig gemaakt hebben, voor haar zullen verschijnen. De bedreiging met een werkelijke en onmiddellijke beteugeling is de ernstigste waarborg voor de uitwerking van de wet.

De belangrijkste overtredingen welke gelijkgesteld worden met desertie zullen door de militaire rechtbanken beoordeeld worden.

De bijzondere moeilijkheden, welke zich voor het toepassen van de besluitwet in onzijdige landen zullen voordoen zowel in opzicht van aanwerving als van verlenen van uitstel, wettigen de overgangsbepalingen waarbij de werkelijke oproep in die landen voorlopig beperkt wordt tot de ongehuwden van minder dan 30 jaar.